

Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR): Ζητήματα ουσιαστικού και εδαφικού πεδίου εφαρμογής

Δημοσθένης Λέντζης

Επικ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η 25^η Μαΐου 2018 ήταν μια ξεχωριστή ημέρα στην ιστορία της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρώπη - και όχι μόνο. Ήταν η ημέρα που ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων τέθηκε σε εφαρμογή, αντικαθιστώντας την Οδηγία 95/46 η οποία είχε, κατά κοινή ομολογία, πάψει προ πολλού να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του συνεχώς εξελισσόμενου ψηφιακού περιβάλλοντος.

Σκοπός του ΓΚΠΔ είναι η θέσπιση ενός πιο ισχυρού και πιο συνεκτικού σε σύγκριση με το παρελθόν πλαισίου προστασίας των δεδομένων στην Ένωση, ώστε να δημιουργηθεί η αναγκαία εμπιστοσύνη που θα επιτρέψει στην ψηφιακή οικονομία να αναπτυχθεί στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς. Ο ΓΚΠΔ παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων νέα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων και το δικαίωμα στη λήθη, επιβάλλοντας παράλληλα στους υπεύθυνους επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία νέες υποχρεώσεις, όπως η υποχρέωση γνωστοποίησης τυχόν παραβίασης των δεδομένων και η υποχρέωση προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό.

Υπάρχει η εντύπωση ότι ο ΓΚΠΔ έχει κατά πολύ ευρύτερο ουσιαστικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής σε σχέση με την Οδηγία 95/46 την οποία αντικατέστησε. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε αν η εντύπωση αυτή είναι ορθή, προηγουμένως όμως επιτρέψτε μου 2 σύντομες προκαταρκτικές παρατηρήσεις.

Πρώτον, οι εκδοθείσες για την ερμηνεία της Οδηγίας 95/46 αποφάσεις του ΔΕΚ/ΔΕΕ έχουν κατ' αρχήν αξία και για την ερμηνεία του ΓΚΠΔ. Πράγματι, ακόμη και οι πλέον ρηξικέλευθες απαντήσεις του στα προδικαστικά ερωτήματα των εθνικών δικαστηρίων, στις οποίες κατέληγε έχοντας προηγουμένως κάνει χρήση της τελεολογικής ιδίως

μεθόδου, υιοθετήθηκαν από τον νομοθέτη της Ένωσης κατά την κατάρτιση του ΓΚΠΔ, με την αναγνώριση του δικαιώματος στη λήθη να αποτελεί το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα.

Δεύτερον, στην έννομη τάξη της Ένωσης, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα. Τα άρθρα 16 παρ. 1 ΣΛΕΕ και 8 παρ. 1 ΧΘΔ είναι απολύτως σαφή ως προς το σημείο αυτό. Πρόκειται για δικαίωμα το οποίο έχει στενή σχέση, χωρίς όμως να ταυτίζεται, με το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Η φύση του εν λόγω δικαιώματος ως θεμελιώδους δεν πρέπει να λησμονείται κατά την ερμηνεία των διατάξεων του ΓΚΠΔ.

A. Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις για το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ σε γενικές γραμμές δεν διαφέρουν από τις αντίστοιχες της Οδηγίας 95/46.

Ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται κατ' αρχάς στην αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για την ακρίβεια, η αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί, χωρίς υπερβολή, τον λόγο ύπαρξης του ΓΚΠΔ. Ακόμη και πριν από την εποχή του Διαδικτύου ήταν προφανές ότι οι σοβαρότερες απειλές για την προστασία των εν λόγω δεδομένων προέρχονταν από τις άνευ προηγουμένου δυνατότητες επεξεργασίας που πρόσφεραν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Σήμερα, χάρη στην τεχνολογία, όχι μόνον οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι δημόσιες αρχές κάνουν χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πρωτοφανή κλίμακα για την επιδίωξη των δραστηριοτήτων τους, αλλά και τα ίδια τα φυσικά πρόσωπα ολοένα και συχνότερα δημοσιοποιούν προσωπικές πληροφορίες και τις καθιστούν διαθέσιμες σε παγκόσμιο επίπεδο. Επομένως, και από τη στιγμή που ο ΓΚΠΔ είναι τεχνολογικά ουδέτερος, προκειμένου να μην ξεπεραστεί από τις εξελίξεις, ο όρος «αυτοματοποιημένη επεξεργασία» θα πρέπει να ερμηνεύεται με ευρύτητα, ώστε να καλύπτει κάθε τεχνολογία και κάθε συσκευή που επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. ηλεκτρονικοί υπολογιστές, smartphones, άλλες «έξυπνες» συσκευές).

Προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος καταστρατηγήσεων, ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μόνον όμως εφόσον τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται ήδη ή πρόκειται να περιληφθούν σε κάποιο σύστημα αρχειοθέτησης. Ως σύστημα αρχειοθέτησης νοείται κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια. Σε πρόσφατη απόφασή του, το ΔΕΕ δέχθηκε ότι ένα σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, στα οποία περιλαμβάνονται ονόματα και διευθύνσεις καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικές με τα πρόσωπα που προσεγγίζονται, συνιστά σύστημα αρχειοθέτησης, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι διαρθρωμένα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που καθιστούν δυνατή, στην πράξη, την ευχερή εύρεσή τους για μελλοντική χρήση, έστω και αν δεν περιλαμβάνει δελτία, ειδικούς καταλόγους ή άλλα συστήματα αναζήτησης (ΔΕΕ C-25/17, Jehovan todistajat).

Αντίθετα, ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Πρώτον, προκειμένου περί επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης. Για την περίπτωση τους ίσχυαν ανέκαθεν ειδικοί κανόνες, οι οποίοι σήμερα βρίσκονται στον Κανονισμό 2018/1725.

Δεύτερον, στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Το μοναδικό παράδειγμα τέτοιας δραστηριότητας που προσφέρει ο ΓΚΠΔ είναι οι δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια.

Τρίτον, κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ. Πρόκειται για την ΚΕΠΠΑ της Ένωσης. Ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται πάντως κανονικά στις υπόλοιπες εξωτερικές δράσεις της Ένωσης (κοινή εμπορική πολιτική, ανθρωπιστική βοήθεια προς τρίτες χώρες κ.τ.λ.).

Τέταρτον, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων. Στην περίπτωση αυτή

εφαρμόζονταν ανέκαθεν ειδικοί κανόνες, οι οποίοι σήμερα περιέχονται στην Οδηγία 2016/680.

Και, τέλος, πέμπτον, από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας. Η περίπτωση αυτή, στην οποία θα επιμείνω περισσότερο, είχε αρχικά θεσπισθεί για να καλύψει δραστηριότητες όπως η συλλογή διευθύνσεων και αριθμών τηλεφώνου, ημερομηνιών γενεθλίων και ονομαστικών εορτών και τα όμοια. Σήμερα, προφανώς, το σοβαρότερο ζήτημα έγκειται στη γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Οδηγία 95/46 αγνοούσε το εν λόγω ζήτημα, διότι, πολύ απλά, την εποχή που θεσπίσθηκε μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν υπήρχαν. Το ΔΕΕ είχε τονίσει πάντως ότι η ανάρτηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο Διαδίκτυο δεν δύναται να χαρακτηριστεί προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα από τη στιγμή που στα δεδομένα αποκτά πρόσβαση ένας αόριστος αριθμός προσώπων, ακόμη και αν η ανάρτησή τους δεν είχε καμία απολύτως σχέση με την επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα του προσώπου που τα ανήρτησε (ΔΕΚ C-101/01 Lindqvist). Ο ΓΚΠΔ δεν αγνοεί το ζήτημα, το αντιμετωπίζει όμως με μια απλή αναφορά στο προοίμιό του, σύμφωνα με την οποία, οι προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την κοινωνική δικτύωση και τη συναφή με αυτή online δραστηριότητα. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, αμέσως μετά διευκρινίζεται ότι ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται κανονικά σε όσους υπευθύνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία παρέχουν τα μέσα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τις δραστηριότητες κοινωνικής δικτύωσης. Με βάση την παλαιότερη νομολογία του ΔΕΕ θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανάρτηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης εμπίπτει στις προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες όταν η πρόσβαση είναι δυνατή μόνον σε έναν περιορισμένο αριθμό προσώπων τα οποία πρέπει, επί πλέον, να έχουν και κάποια ιδιαίτερη σχέση με αυτόν ή αυτή που τα ανήρτησε, π.χ. κοινοποίηση σε έναν περιορισμένο αριθμό «φίλων» στο Facebook. Με άλλα λόγια, το κρίσιμο στοιχείο είναι τα δεδομένα να μην εξέρχονται της πραγματικής ή διαδικτυακής ιδιωτικής σφαίρας του προσώπου που προβαίνει στην επεξεργασία τους, να μην εισέρχονται, έστω και εν μέρει, στον δημόσιο χώρο, κάτι που στο

παράδειγμά μας συμβαίνει όταν κάποιος έχει χιλιάδες «φίλους» ή ακολούθους στο Facebook ή, φυσικά, όταν, ανεξαρτήτως του αριθμού των φίλων ή ακολούθων του, κάνει μια δημόσια ανάρτηση.

B. Εδαφικό πεδίο εφαρμογής

Ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται κατ' αρχάς στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εγκατάστασης ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση, ανεξάρτητα από το κατά πόσο η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός της Ένωσης. Η διάταξη αυτή, η οποία είναι ουσιαστικά όμοια με την αντίστοιχη της Οδηγίας 95/46 θέτει δύο καίρια ερμηνευτικά ζητήματα.

Το πρώτο ζήτημα έχει να κάνει με το πότε ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή ένας εκτελών την επεξεργασία είναι εγκατεστημένος στην Ένωση.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι τόσο απλή όσο ενδεχομένως θα πίστευε κανείς. Ο ΓΚΠΔ αναφέρει, επαναλαμβάνοντας σχεδόν κατά λέξη την αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 95/46, ότι η εγκατάσταση προϋποθέτει την ουσιαστική και πραγματική άσκηση δραστηριότητας μέσω σταθερών ρυθμίσεων. Από αυτή την άποψη, ο νομικός τύπος των εν λόγω ρυθμίσεων, είτε πρόκειται για παράρτημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν είναι καθοριστικής σημασίας. Ερμηνεύοντας την ανωτέρω αιτιολογική σκέψη, ο Γεν. Εισαγγελέας Cruz Villalón, στις προτάσεις του στην υπόθεση *Weltimmo* (2015), τάχθηκε υπέρ μιας ευέλικτης ερμηνείας της έννοιας της εγκατάστασης, διαφοροποιούμενης από την τυπολατρική προσέγγιση κατά την οποία μια εταιρία θεωρείται εγκατεστημένη αποκλειστικά στον τόπο στο μητρώο του οποίου είναι εγγεγραμμένη. Το ΔΕΕ ακολούθησε την ίδια προσέγγιση, αναγνωρίζοντας ότι, προκειμένου να προσδιορισθεί αν μια επιχείρηση διαθέτει εγκατάσταση στην Ένωση, για τις ανάγκες της Οδηγίας 95/46, θα πρέπει να εκτιμηθεί τόσο ο βαθμός σταθερότητας της εγκατάστασης όσο και ο πραγματικός χαρακτήρας της άσκησης των δραστηριοτήτων εντός της Ένωσης, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης φύσης των οικονομικών δραστηριοτήτων και της σχετικής παροχής υπηρεσιών (ΔΕΕ C-230/14, *Weltimmo*). Με άλλα λόγια, η ύπαρξη εγκατάστασης στην

Ένωση κρίνεται σε μεγάλο βαθμό με βάση τις ιδιαίτερες περιστάσεις της εκάστοτε υπόθεσης.

Ειδικά μάλιστα στην περίπτωση επιχείρησης η οποία δραστηριοποιείται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στο Διαδίκτυο, η παρουσία ενός και μόνον αντιπροσώπου στην Ένωση θα μπορούσε να συνεπάγεται την ύπαρξη εγκατάστασης, εάν συνοδεύεται από τον απαραίτητο εξοπλισμό που θα προσέδιδε στην παρουσία του και στην εκ μέρους του άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων σταθερό χαρακτήρα. Κρίθηκε έτσι ότι συνιστά σταθερή εγκατάσταση στην Ουγγαρία η παρουσία ενός αντιπροσώπου με γραμματοθυρίδα και τραπεζικό λογαριασμό και άσκηση πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας η εκ μέρους του διαχείριση ιστοσελίδας αγγελιών ακινήτων σχετικά με ακίνητα ευρισκόμενα στην Ουγγαρία, ιστοσελίδων που συντάσσονται στην ουγγρική γλώσσα και για τις οποίες ζητείται αντίτιμο για τη δημοσίευσή τους μετά από ένα χρονικό όριο ενός μηνός. Η απλή δυνατότητα πρόσβασης στην ιστοσελίδα μιας επιχείρησης από κράτος μέλος δεν αρκεί πάντως για να θεωρηθεί ότι η επιχείρηση αυτή διαθέτει εγκατάσταση στην Ένωση.

Το δεύτερο ζήτημα αφορά το πότε η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης.

Και πάλι, η απάντηση δεν είναι απλή. Το μόνο σίγουρο είναι ότι η επεξεργασία δεν χρειάζεται να πραγματοποιείται στην ίδια την εγκατάσταση. Προφανώς, εάν πραγματοποιείται επεξεργασία στην ίδια την εγκατάσταση, ο ΓΚΠΔ τυγχάνει εφαρμογής. Ακόμη όμως και εάν δεν πραγματοποιείται εκεί επεξεργασία, ο ΓΚΠΔ μπορεί να τυγχάνει επίσης εφαρμογής, αρκεί να υπάρχει στενή και, κατά προτίμηση, οικονομική σχέση ανάμεσα στην επεξεργασία που πραγματοποιείται εκτός Ένωσης και της δραστηριότητας της εγκατάστασης στην Ένωση. Αυτό έγινε σαφές με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Google Spain (ΔΕΕ C-131/12, Google Spain). Η υπόθεση αφορούσε τη Google, εταιρεία με έδρα τις ΗΠΑ, η οποία έχει αναπτύξει και εκμεταλλεύεται την ομώνυμη μηχανής αναζήτησης, και μια από τις θυγατρικές της στην Ευρώπη, τη Google Spain, η οποία έχει ως σκοπό την προώθηση και την πώληση

διαφημιστικού χώρου στη μηχανή αναζήτησης της πρώτης. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείτο ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιούταν στις ΗΠΑ από τη μητρική εταιρεία, χωρίς καμία ανάμειξη της θυγατρικής. Παρά ταύτα, το ΔΕΕ έκρινε ότι επεξεργασία στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης λαμβάνει χώρα και όταν ο φορέας εκμετάλλευσης μιας μηχανής αναζήτησης ιδρύει σε ορισμένο κράτος μέλος υποκατάστημα ή θυγατρική που έχει ως σκοπό την προώθηση και την πώληση του διαφημιστικού χώρου ο οποίος διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που ασκεί δραστηριότητα κατευθυνόμενη προς τους κατοίκους του εν λόγω κράτους μέλους.

Δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι με τη Google Spain η προϋπόθεση της επεξεργασίας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης ουσιαστικά εγκαταλήφθηκε. Αυτό επέτρεψε μεν στο ΔΕΕ να αποφύγει το παράδοξο η νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της Ένωσης να μην εφαρμόζεται στην περίπτωση ισπανού πολίτη που εισάγει το όνομά του σε μια μηχανή αναζήτησης και βρίσκει αναφορά σε αυτό στην ισπανική ιστοσελίδα μιας ισπανικής εφημερίδας με αφορμή γεγονότα που συνέβησαν στην Ισπανία, όμως, σε συνδυασμό με την ευρεία ερμηνεία της έννοιας της εγκατάστασης, έχει ως αποτέλεσμα η Οδηγία 95/46 παλαιότερα και ο ΓΚΠΔ σήμερα να έχουν εξωεδαφική εφαρμογή. Πράγματι, ο ΓΚΠΔ μπορεί να εφαρμοσθεί και στην επεξεργασία δεδομένων που πραγματοποιείται στον Καναδά, από καναδική εταιρεία με γραφείο στην Αθήνα, ανεξάρτητα από το αν το υποκείμενο των δεδομένων είναι Έλληνας, Καναδός ή Γάλλος και ανεξάρτητα από το πού ήρθαν σε επαφή με την εταιρεία, στην Ελλάδα ή τον Καναδά, αρκεί οι δραστηριότητες του γραφείου στην Αθήνα να συνδέονται με την επεξεργασία που πραγματοποιείται στον Καναδά. Για πολλούς κάτι τέτοιο δεν έχει νόημα, γι' αυτό και έχει προταθεί ο ΓΚΠΔ να εφαρμόζεται μόνο σε όσους έχουν την ιθαγένεια της Ένωσης ή σε όσους κατοικούν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους. Ωστόσο, ούτε το γράμμα του ΓΚΠΔ ούτε η νομολογία του ΔΕΕ συνηγορούν υπέρ αυτής της άποψης. Η ιθαγένεια και ο τόπος κατοικίας του υποκειμένου των δεδομένων δεν αποτελούν κριτήρια για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ.

Ας σημειωθεί ότι αυτού του τύπου η εξωεδαφική εφαρμογή του ΓΚΠΔ, πέραν του ότι είναι συγκεκαλυμμένη, είναι και προβληματική από τη σκοπιά του διεθνούς δικαίου (ειδικότερα δε από τη σκοπιά της αρχής της διεθνούς αβροφροσύνης), αφού, γενικά, η εξωεδαφική εφαρμογή της νομοθεσίας μιας έννομης τάξης γίνεται δεκτή κατ' εξαίρεση, μόνον όταν μια συμπεριφορά στο εξωτερικό έχει αρκούντως σοβαρές επιπτώσεις στο εσωτερικό αυτής της έννομης τάξης. Εάν είναι σαφές ότι, εν προκειμένω, η συμπεριφορά στο εξωτερικό της Ένωσης συνίσταται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε μια τρίτη χώρα, παραμένει άδηλο ποιες είναι οι αρκούντως σοβαρές επιπτώσεις στο εσωτερικό της Ένωσης όταν το υποκείμενο των δεδομένων αυτών δεν είναι ούτε πολίτης της ούτε κάτοικός της.

Περαιτέρω, ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται και στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υποκειμένων των δεδομένων που βρίσκονται στην Ένωση από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση, εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται είτε με την προσφορά αγαθών υπηρεσιών στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων είτε με την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους. Πρόκειται για δύο εντελώς νέες περιπτώσεις εφαρμογής του ΓΚΠΔ που δεν έχει αντίστοιχο στην Οδηγία 95/46.

Η πρώτη περίπτωση αφορά κυρίως επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών μέσω Διαδικτύου, αν και ο ΓΚΠΔ διευκρινίζει ότι εφαρμόζεται ακόμη και όταν δεν απαιτείται πληρωμή από το υποκείμενο των δεδομένων, ακόμη, δηλαδή και όταν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεά. Για να κριθεί εάν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία που βρίσκεται εκτός Ένωσης προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες σε υποκείμενα των δεδομένων που βρίσκονται στην Ένωση, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν προδήλως αποσκοπεί να παράσχει υπηρεσίες στα υποκείμενα των δεδομένων σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης. Ενώ η απλή προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία ή ενός μεσάζοντος στην Ένωση ή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και σε άλλα στοιχεία επικοινωνίας ή η χρήση γλώσσας που χρησιμοποιείται συνήθως στην

τρίτη χώρα όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος δεν αρκεί για να τεκμηριωθεί μια τέτοια πρόθεση, παράγοντες όπως η χρήση γλώσσας ή νομίσματος που χρησιμοποιούνται συνήθως σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, με δυνατότητα παραγγελίας προϊόντων και υπηρεσιών σε αυτήν την άλλη γλώσσα, ή η αναφορά σε πελάτες ή χρήστες που βρίσκονται στην Ένωση μπορούν να καταστήσουν πρόδηλο ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προτίθεται να προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες σε υποκείμενα των δεδομένων στην Ένωση.

Η δεύτερη περίπτωση αφορά κάθε μορφή παρακολούθησης της συμπεριφοράς ενός προσώπου που βρίσκεται στην Ένωση. Για τον καθορισμό του κατά πόσον μια δραστηριότητα επεξεργασίας μπορεί να θεωρηθεί ότι παρακολουθεί τη συμπεριφορά υποκειμένου των δεδομένων, θα πρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσον φυσικά πρόσωπα παρακολουθούνται στο Διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένης της δυνητικής μετέπειτα χρήσης τεχνικών επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι οποίες συνίστανται στη διαμόρφωση του «προφίλ» ενός φυσικού προσώπου, ιδίως με σκοπό να ληφθούν αποφάσεις που το αφορούν ή να αναλυθούν ή να προβλεφθούν οι προσωπικές προτιμήσεις, οι συμπεριφορές και οι νοοτροπίες του. Εδώ ανήκει πρωτίστως η περίπτωση επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες σε άλλες επιχειρήσεις, προκειμένου οι τελευταίες να αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Εδώ ανήκει και η περίπτωση παρακολούθησης του εργαζομένου από τον εργοδότη, μέσω, μεταξύ άλλων, της καταγραφής τηλεφωνημάτων, μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εντοπισμού της θέσης εταιρικού οχήματος.

Αυτή τη φορά, η εξωεδαφική εφαρμογή του ΓΚΠΔ και σαφής είναι και δεν δημιουργεί τριβές με το διεθνές δίκαιο, καθώς οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς (επεξεργασίας των δεδομένων) που λαμβάνει χώρα εκτός Ένωσης είναι εμφανείς στο εσωτερικό της Ένωσης, αφού το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να βρίσκεται στην Ένωση, είναι δε διαφορετικό το ζήτημα του αν οι αποφάσεις των αρμόδιων για τη εφαρμογή του ΓΚΠΔ διοικητικών και δικαστικών αρχών θα εκτελούνται από τις αρμόδιες προς τούτο αρχές τρίτων χωρών. Στο ζήτημα αυτό δεν μπορούν να δοθούν ασφαλείς απαντήσεις με βάση τη μέχρι στιγμής εμπειρία.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!